

DZIEJE PARAFII ŚWIĘTYCH APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA W PĘCICACH

Korzenie parafii pęcickiej sięgają przełomu XIII i XIV w. Najprawdopodobniej została ona wówczas wydzielona z parafii w Żbikowie. Po raz pierwszy parafia w Pęcicach pojawia się w źródłach historycznych w roku 1426, gdy ówczesny proboszcz pęcicki, Marcin, procesuje się z biskupem poznańskim Andrzejem z Gosławic. Przy kościele działała szkoła. W XV w. parafia pęcicka obejmowała tereny przyłączone później do nowopowstałych parafii: Pruszkowa, Piastowa, Ursusa, Gołąbek i Komorowa. Pierwotna świątynia w Pęcicach była budowlą drewnianą.

W XVI stuleciu parafia pęcicka obejmowała następujące miejscowości: Chlebowo (Pęcicka Wola), Janki, Kalisze-Książki, Komorowo, Mamki, Mieczki, Pęcice, Salino Pęcice, Pruszkowo, Sękocino, Słomino, Sokołowo-Chrościele, Sokołowo-Wielkie, Sokołowo-Zaścienie, Sokołowo Małe-Wypędy, Wolica (być może należała do parafii Nadarzyn). W roku 1603 wizytował ją biskup poznański Wawrzyniec Goślicki. Według akt tej wizytacji probostwo uposażone było w pola, łąki, staw, las i dziesięciny ze wsi: Pęcice Wielkie i Małe (Salino), Komorów (część), Chlebów (część), Pruszków, Sokołów, Sokołów-Zaścienie, Sokołów-Wypady, Sokołów-Gienki, Sokołów Wielki, Sękocin, Słomin (część), Wolica, Siedlec, Umiastów-Klimonty, Mieczki, Kalisze. Centralnym punktem probostwa był kościół drewniany, ufundowany przez rodzinę Rusieckich herbu Radwan (właściciele Ruśca – Starej Wsi, Urzutu i Żabieńca), pokryty w owym czasie nowym dachem, obwiedziony krużgankiem, z wielkim ołtarzem (obraz Najświętszej Maryi Panny i cyborium) oraz dwoma bocznymi. Szkoła parafialna znajdowała się wówczas w złym stanie.

W 1624 r. Andrzej Chądryński, właściciel Pęcic, zapisał tutejszemu kościołowi swoje dobra w Regułach-Zalesiu. W zapisie tym znalazła się prośba, aby po śmierci jego i jego żony, odśpiewano za ich dusze godzinki o Najświętszej Marii Pannie.

Kolejna wizytacja, z 1673 r., donosi o uposażeniu parafii w dziesięciny ze wsi: Pęcice, Sokołów (siedem części), Wolica, Mieczki, Kalisze, Pruszków, Komorów (trzy działki), Chlebów, Wypady, Janki (trzy części), Chrościele, Słomin, Sękocin, Reguły. Plebania była kryta strzechą, miała pokoje z dwoma piecami i sień. Za plebanią znajdował się ogród. Obok stały domy nauczyciela i organisty. W sąsiedztwie, jak donoszą zapisy wizytacyjne, ulokowany był spalony budynek propinacji piwa.

Kościół fundowany przez rodzinę Rusieckich uległ zniszczeniu wskutek pożaru (pierwsza połowa XVIII w.). Kolejną świątynię, również drewnianą na podmurowaniu, zbudowano około roku 1749. Była to zapewne budowla jednonawowa, kryta gontem lub dachówką, posiadająca trzy ołtarze: jeden główny i dwa boczne. Donacja pochodziła od Stanisława Sobolewskiego, dziedzica dóbr pęcickich i podkomorzego ziemi warszawskiej. Konsekracji kościoła dokonał w 1766 r. biskup Załuski. Pod patronatem państwa Sobolewskich przy świątyni pęcickiej rozpoczęło działalność Bractwo

Różańcowe. Istniało ono w latach 1749-1923 (od 1999 r. przywrócono jego funkcjonowanie). Probostwo liczyło siedem dymów (1775 r.).

W pierwszej połowie XIX w. stan świątyni w Pęcicach był nie najlepszy (istniało zagrożenie zawalenia się całej konstrukcji). Uznano, że nie nadaje się ona do remontu i zamknięto ją. Projekt nowej budowli opracował budowniczy rządowy Departamentu Warszawskiego – Jan Postawka. Po uwzględnieniu poprawek Karola Dollingera (budowniczy Komisji Województwa Mazowieckiego) projekt został zatwierdzony w maju 1825 r. przez Komisję Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Obecny kościół parafialny wzniesiono w latach 1825-1832. Ufundowany został przez Antoniego Korwin-Bieńkowskiego, senatora Królestwa Polskiego oraz właściciela dóbr Pęcice. Parafia liczyła około 800 wiernych. *Kościół pęcicki w r. 1883 gruntownie został wyrestaurowany kosztem parafian i ofiarą zamożnych obywateli, spośród których p. Jan Paweł Łuszczewski, Gustaw hr. Przeździecki z Falent i Józefowicz z Komorowa, prawdziwie dobroczyńcami jego nazywać się mogą.* W 1885 r. świątynię otoczono murem, zbudowano bramę i furtę żelazną (wykonała to fabryka żelazna Rudnickiego i Kuczyńskiego w Pruszkowie). Konsekracji kościoła dokonał w dniu 5 lipca 1885 r. metropolita warszawski, arcybiskup Teofil Chościak-Popiel. W nowokonsekrowanym ołtarzu złożono relikwie św. Romana i św. Fortunata. Około 1883 r. parafia liczyła 1718 wiernych, w cztery lata później już 1869. Należałoby to powiązać z poszerzeniem granic parafii.

Jesienią 1914 r., w czasie I wojny światowej, świątynia została bardzo poważnie uszkodzona. Oprócz zniszczenia murów (ściany od strony południowej i zachodniej), prawie całkowitemu zniszczeniu uległo wyposażenie wnętrza (ołtarze, ambona, konfesjonały i organy z roku 1863). Spalona została dzwonnica, zniszczeniu uległy cmentarz i plebania z 1875 r. Dopiero w latach 1921-1926, dzięki staraniom księdza Feliksa Reczyńskiego i ofiarności parafian, kościół został gruntownie odbudowany. W maju 1927 r. wizytacji kanonicznej parafii Pęcice dokonał metropolita warszawski, kardynał Aleksander Kakowski: *Parafianie pęcickcy w liczbie zaledwie 2500 dusz, będąc sami pozbawieni dachu nad głową i mając gospodarki swe obrócone w perzynę, wznoszą w ciągu kilkunastu miesięcy własnym wysiłkiem zabudowania kościelne, dzwonnice, restaurują gruntownie świątynię, ołtarze, nabywają dzwony, aparaty liturgiczne, a w ostatnim czasie kupują piękne organy za 12 i pół tysiąca złotych.*

Po zakończeniu II wojny światowej przeprowadzono kolejny remont świątyni, m.in. zelektryfikowano wnętrze, otynkowano i pomalowano zewnętrzne mury, odnowiono ambonę oraz zakupiono dwa dzwony (poprzednie zabrali Niemcy w czasie działań wojennych). Liczba wiernych w 1948 r. wynosiła 5000. W 1951 r. powiększono i poświęcono cmentarz. Parafia obejmowała: Pęcice, majątek Pęcice, Osiedle Ostoja Pęcicka, Reguły-Kuchy, Reguły wieś, Reguły majątek, Sękocin Nowy i Stary, Sokołów, Suchy Las, Wolica wieś i kolonia, Wypędy i Pęcice Małe (folwark znany od 1925 r. – Pęcice Poduchowne).

Kościół w Pęcicach pod wezwaniem śś. Piotra i Pawła jest budynkiem murowanym z cegły, tynkowanym, klasycystycznym i orientowanym (prezbiterium zwrócone na wschód). Został założony na planie prostokąta, z wydzielonym we wnętrzu węższym, prosto zamkniętym prezbiterium, po

bokach którego znajdują się kruchta i zakrystia z łóżami w górnych kondygnacjach. Od zachodu widoczny chór muzyczny o czterech kolumnach jońskich z prostą drewnianą balustradką. W środkowej części podchórza wydzielona kruchta, w której zachował się fragment nagrobka Andrzeja Chądzyńskiego, zmarłego w 1632 r., dziedzica Pęcic. Rzeźba została wykonana z marmuru.

W głównej części świątyni warto przyjrzeć się wielkiemu ołtarzowi z dwoma obrazami o jednej kompozycji, nieznanego autora, przedstawiającymi Wniebowstąpienie Pańskie. Stanowiły one dar Bractwa Różańcowego i Leona Popławskiego, właściciela ziem pęcickich (około roku 1846). W ołtarzu prawym, bocznym, widać obraz Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej, malowany na desce, powstały prawdopodobnie w XVII stuleciu. Z kolei w lewym umieszczona została rzeźba Chrystusa Ukrzyżowanego z drugiej połowy XIX w. Na uwagę zasługują także: rzeźba Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej z XVIII w. z herbem Jastrzębiec w kartuszu na cokole, marmurowa chrzcielnica również z tego okresu oraz ławki, które zostały wymienione w 2000 r.

W roku 1963 kościół wraz z otoczeniem został włączony do zabytków architektonicznych województwa warszawskiego.

SPIS PROBOSZCZÓW I WIKARYCH PARAFII PĘCICKIEJ

PROBOSZCZOWIE

1. Marcin 1426-1439
2. Nawój 1441-1450
3. Michał z Parzniewa 1454 r.
4. Andrzej z Gramnic 1469 r.
5. Dadźbóg Pęcicki 1471-1519
6. Bartłomiej Pogroszewski 1556-1570
7. Jan Pęcicki 1570-1580
8. Walenty 1580 r.
9. Stanisław z Ojrzanowa 1600-1629
10. Marcin Kalisz 1652-1653
11. Walenty Kierzkowski 1662-1673
12. Stanisław Antoni Żegota Brzeski 1758 r.
13. Jakub Wałowski 1776 r.
14. Jan Źochowski 1808-1812
15. Erazm Tuszewski 1812-1817
16. Ignacy Weyss 1817-1825
17. Damazy Bąkowski 1825-1830
18. Adam Dąbrowski 1831 r.
19. Wojciech Litwinowicz 1831-1876
20. Augustyn Grabowski 1876-1882
21. Józef Skibniewski 1882-1888
22. Wincenty Kuderko 1888-1901
23. Feliks Reczyński 1901-1927
24. Feliks Wasilewski 1938-1939
25. Józef Jakubczyk 1944-1956
26. Kazimierz Makowski 1957-1960
27. Władysław Smyrski 1960-1979
28. Mieczysław Rzepecki 1979-1991
29. Jan Gąsiorowski 1991-2009
30. Grzegorz Jasiński 2009-?

WIKARIUSZE

1. Stanisław 1428 r.
2. Michał 1492 r.
3. Jan Pęcicki 1565-1570
4. Mikołaj z Urzutu 1600-1603
5. Tomasz Pajewski 1613 r.
6. Albert Mogotinus 1662-1673
7. Stefan Bogdanowicz, Szymon Niedźwiecki 1808 r.
8. Erazm Kozłowski 1821 r.
9. Józef Żukowski 1954-1955
10. Marian Mirecki 1955-1956

ORGANIŚCI

1. Franciszek Sadkowski 1759 r.
2. Stanisław Marchela 1871-1935 (lata życia)